

# Utanförskapet i Lidköping kostar 300 000 000 per årskull

Budget i balans? Det finns ett kort och ett långt perspektiv på den frågan.

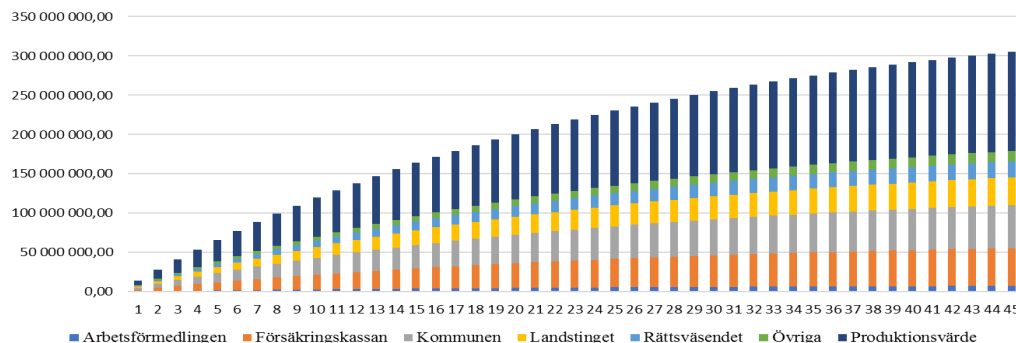
I det korta perspektivet handlar det om kostnadsbesparingar i form av effektiviseringar i befintlig verksamhet. I det längre perspektivet handlar det om att identifiera vad det är som driver kostnader i samhället och dess grundorsaker och därefter finna lösningar som så långt det är möjligt eliminerar grundproblemet och därmed de förluster för samhället som de medför.

*I stort sett alla frågor i den offentliga sektorns mjuka del borde präglas av helhetssyn och långsiktighet.*

*I stort sett alla organisationer, styrsystem, uppföljningssystem och ersättningsystem präglas av det motsatta. Är inte det konstigt, säger Ingvar Nilsson \**

## Vad kostar utanförskapet i Lidköping?

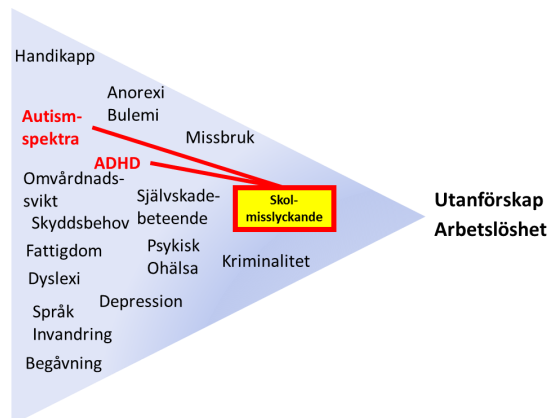
Akkumulerad kostnad för Utanförskap  
Socioekonomisk Kalkyl för Lidköping



Hur mycket pengar handlar det om? Låt oss göra en socioekonomisk kalkyl baserat på de riktvärden som tagits fram av *Ingvar Nilsson* med flera med de förutsättningar vi har i Lidköpings kommun.

I genomsnitt lämnar cirka 456 barn Grundskolan varje år de närmaste tre åren (årskull, 9-klassare).

**74% av dessa elever** hade fullständiga betyg och 92% kom in på något gymnasieprogram. 8% av 456 elever kom inte vidare till gymnasiet (cirka 36 elever varje år). Om vi halverar den gruppen och antar att 4% av eleverna (18 elever) i varje årskull löper risk att hamna i ett livslångt utanförskap.



*Det finns många olika vägar från tidiga åldrar som i vuxenlivet leder till en betydande risk för långvarigt utanförskap, skolmisslyckande är en av de mest säkra.*

Med dessa förutsättningar ger en socioekonomisk kalkyl (med en levnadspano på 45 år efter gymnasietiden) ett kalkylerat underskott på ca **300 miljoner kronor per årskull** för Lidköping som byggs upp år för år av de kostnader samhället får i samhällsfunktioner som arbetsförmedlingen, försäkringskassan, kommun och landsting, rättsväsendet med flera samt uteblivet produktionsvärde (att individen inte kommer i arbete, försörjer sig själv och betalar skatt). Detta är priset vi betalar för det utanförskap som blir resultatet av ett fortsatt kortsiktigt sparande och brist på långsiktigt helhetstänkande.

.....två årskullar finansierar nya reningsverket eller nästan hela Barn och Skolas verksamhet för ett år.

## Vad kan göras för att vända den trend av ökande ohälsa vi ser i samhället allt längre ned i åldrarna.

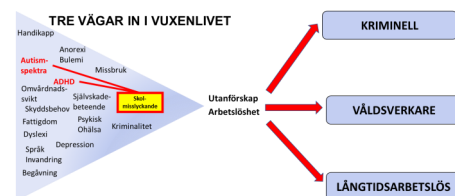
*Fyra strukturfrågor för att uppnå god ekonomisk resurshushållning (Ingvar Nilsson)*

**Styr- och uppföljningssystem** som stödjer långsiktighet och helhetssyn?

**Organisationsstrukturer** som gynnar helhetssyn?

**Ersättnings** och resursfördelningssystem som stödjer och gynnar långsiktighet och helhetssyn?

**Tillgång** till socialt investeringskapital?



**\* Ingvar Nilsson**, är nationalekonomen som i 35 år utifrån ett socialt investeringsperspektiv har arbetet med utanförskapets ekonomi.

**Idag ser vi** att kortsiktiga effektiviseringsvinster väger tyngre än långsiktig resurshushållning. Kostnadsbesparingar på fel ställen reducerar möjligheterna avsevärt att skapa långsiktigt hållbara lösningar i samhället.

**En skola** för alla, måste verkligen bli just det, en skola för alla (målsättning 100% godkända). Det kräver ett nytänkande där fokus ligger på att skapa förutsättningar för varje individuell elev att klara målen. Detta innebär att läraren måste få möjlighet att se varje elev (tillgänglighet) och ge det stöd den behöver för sitt lärande. Viktiga förutsättningar: Gruppstorlek (max 12 elever per lärare), skapa en tillitsfull relation mellan lärare och elev, elevanpassad pedagogik, tydliga strukturer och planering, kunnigt bemötande (NPF, NeuroPsykiatrisk Funktionsnedsättning, elever med någon funktionsvariation är kraftigt överrepresenterad bland elever som inte har fullständiga betyg). Viktigt då, att vi får en arbetsmiljö som så långt det är möjligt undviker att utlösa stressreaktioner och därmed få den arbetsro som elever och lärare behöver.

**Det tar alldeles** för lång tid innan en elev som är i behov av stöd får detta stöd. Istället för att lägga tid på att koordinera alla de resurser som behövs för att eleven skall få det stöd den behöver, *organisera* de kompetenser som behövs i team som direkt kan stödja både elev, familj och lärare situationsanpassat (Skolfam modellen) med mandat att begära de åtgärder som behövs via förvaltningarna. Detta medför att insatser kan göras direkt, läraren får det stöd hen behöver för att hantera situationen vilket borde frigöra tid för läraren att vara lärare och eleven går framåt i sitt lärande.

**300 miljoner kronor** per årskull är lågt räknat och i den här kalkylen ingår inte de kostnader för föräldrar som inte längre orkar att hålla i arbete, familj och stötta sina barn med alla de kontakter som behövs för att barnet skall få den hjälp det behöver. Utbrändhet, psykisk ohälsa med långa sjukskrivningar, drabbar hela familjen med ofta svåra konsekvenser.

**Psykisk ohälsa** ökar kraftigt ibland barn och unga i Lidköping och går allt längre ned i åldrarna.

## Allt börjar med en bra skola.

Finns den politiska viljan i Lidköping att förändra? Är Lidköpingsborna beredda att fortsatt betala för det ökande utanförskapet?

**Compassen**

*Compassen är en ideell förening som fungerar som en mötesplats för barn och vuxna, föräldrar och andra som känner samhörighet med vår verksamhet. Genom olika aktiviteter erbjuder vi stöd och gemenskap för alla medlemmar. Vanliga diagnoser i Compassen är ADHD, Aspergers och Tourettes syndrom.*

*Föreningen Compassen jobbar för att förändra attityderna i samhället och för att skapa bättre förutsättningar för barn och vuxna med funktionsvariation och deras familjer.*

[www.compassen.se](http://www.compassen.se)